

NIK TITANIK

Retrospektivna izložba karikatura povodom 25 godina karijere

KRONIKA HRVATSKE GLUPOSTI

24.9. - 24.10.2019.

Muzej Mimara, Rooseveltov trg 5, Zagreb

nikitavik

O VAŽNOSTI HUMORA

Humor je bez sumnje nepresušna potreba duha. Charlie Chaplin je smatrao da je dan bez smijeha upropašten, dok je Mark Twain tvrdio kako je upravo humor najveći blagoslov za čovječanstvo. Posjedovanje smisla za humor predstavlja konstitutivni element osobnosti pojedinca. Humor kao sastavni dio satire, ironije, parodije i karikature može biti snažno oruđe u borbi protiv nepravde, a vrlo često ukazuje na nepravilnosti i izopačenosti svijeta u kojem živimo.

O KARIKATURI

Karikatura kao zasebno područje umjetnosti zahtijeva pronicljivo opažanje i aktivno promišljanje svijeta oko sebe. Ona se poigrava sa životnim činjenicama ukazujući pritom na ključne probleme u društvu, dok humor istovremeno ublažuje i potencira težinu istine. U svijetu karikature nema licemjerja i lažnog morala, već ilustracija i tekst tumače ponekad okrutnu realnost zaodjevenu u britki humor.

Često opisana kao namjerno deformiranje realnosti, karikatura naglašavanjem nekih određenih karakterističnih obilježja osoba, pojava ili događaja ima namjeru postizanja dojma smiješnoga.¹ Po formi može biti groteskna, a po intenciji satirična. Karikatura isticanjem slabosti i mana pojedinca ili nekih društvenih pojava može djelovati odgojno u socijalnom, moralnom i političkom pravcu.² U svojim počecima karikatura je bila oblik zabave za umjetnike i elitu, da bi razvojem tiska tijekom XIX. stoljeća postala dostupna širokim slojevima društva ismijavajući i razobličujući političke, socijalne i moralne iskvarenosti, te slabosti pojedinaca, slojeva ili društva u cjelini.³ Od samih početaka karikatura je bila vezana uz crtež, a kasnije i uz grafiku.⁴ U drugoj polovici XX. stoljeća karikatura polako gubi na važnosti. Prvo ju je na području tiska potisnuo strip, a zatim i elektronički mediji. Tiraža novina u Hrvatskoj iz godine u godinu značajno opada, karikatura polako, ali sigurno nestaje iz tiskovina, a zamjenjuju je reklame i oglasi kao profitabilniji i učinkovitiji aspekti prodaje. No, javlja se pitanje sveprisutnog interneta i može li on biti adekvatno utočište karikature?

¹ Enciklopedija likovnih umjetnosti, Jugoslavenski leksikografski zavod, svezak III., Zagreb, 1954., str. 145

² Ibid.

³ Frano Dulibić: Povijest karikature u Hrvatskoj do 1940. godine, Leykam international, Zagreb, 2009., str.10

⁴ Ibid, str.9

Najveća moć karikature leži u njezinoj mogućnosti sažetog i učinkovitog prenošenja poruke, pri čemu kvalitetna karikatura nije tek puka poruga ili površna šala, već pomno oblikovana misao lišena lažnog morala koja autentično prenosi atmosferu, pritom iskazujući ogoljenu istinu svih moralnih i društvenih stanja, te izopačenosti i problema u društvu, zemlji i svijetu. Karikatura kao misaona struktura polazi od stvarnosti i svima nama bliskih i prepoznatljivih elemenata poput određenih karakteristika ljudi, predmeta i događaja koje potom određenim stilskim figurama uz dozu humora ismijava ukazujući pritom na neuralgične točke našeg društva. Iako je humor često glavno sredstvo prenošenja ideje i postizanja cilja karikature, ona je sve samo ne površna i neozbiljna. Dapače, upravo nas karikatura uči kako da budemo slobodni i kritički promišljamo o svijetu u kojem živimo.

OD NIKOLE DO NIKA – 25 GODINA KARIJERE

Nikola Plečko je od malih nogu htio biti stripaš. Počeo je crtati s tri godine. Strip i slikarstvo su oduvijek bile njegove dvije najveće ljubavi, te nije ni pomišljao da će mu se upravo karikatura prirodno nametnuti kao konačan životni odabir. Neizmjernu ljubav prema stripu potvrđuje i činjenica da je Plečko svoj prvi strip nacrtao još u vrtićko doba. Inspiriran tada vrlo popularnom SF serijom "Battlestar Galactica" iz 1978. godine, Nikola je svoj prvi strip dovršio 1980. godine i nazvao ga "Rat među zvijezdama". Ubrzo je uslijedio i drugi strip – "Fadre i Frej" o dva talijanska imigranta u New Yorku koji je nastao u periodu od 1985. do 1987. godine i ima čak pet nastavaka. Prvu karikaturu Plečko je nacrtao 1987. godine na temu Nikole Tesle. U tom periodu nastala je i prva portretna karikatura s prikazom slavnog Dražena Petrovića. Ljubav i potreba za likovnim izražavanjem nastavila se i tijekom srednje škole kada je Plečko nacrtao strip na temu seljačke bune 1573. Iako nije uspio upisati Akademiju likovnih umjetnosti to ga nije spriječilo da nastavi crtati, te je počeo nuditi svoje radove redakcijama aktualnih tiskovina. Davor Gobac motiv je njegove prve ikad objavljene karikature, čija objava u studentskom listu Puls 1994. godine označava i formalni početak Plečkovog bavljenja karikaturom. Sredinom 90-tih, uz portretne karikature, Nikola je objavljivao i političke ilustracije za tjednik Danas i Panoramu, ali kako sâm zna reći, pravo prosvjetljenje dogodilo se pri kraju služenja vojnog roka kada je u zagrebačkom Importanne centru ugledao čestitke s karikaturama Gary Larsona i shvatio da se želi baviti geg karikaturom. Na sugestiju poznatog karikaturista Srećka Puntarića, Plečko se u prosincu 1999. godine učlanio u Hrvatsko društvo karikaturista i počeo ozbiljno baviti karikaturom. Polako se profilirao kao profesionalni karikaturist, a kroz suradnju s jednim od najstarijih hrvatskih web-portala Internet Monitor, počeo se potpisivati pod pseudonimom Nik Titanik pod kojim i danas djeluje. Potom je uslijedila suradnja s Nedjeljnim Vjesnikom, da bi početkom 2005. godine Nik

počeo svakodnevno crtati jednu karikaturu, a od početka 2006. dvije karikature za novine 24sata. U isto vrijeme pokreće tvrtku Nik Titanik Studio u sklopu koje i danas djeluje, te pruža usluge crtanja karikatura, ilustracija i grafičkog dizajna.

Nik Titanik jedini je karikaturist, vjerojatno i na cijelom svijetu, koji dnevno objavljuje dvije karikature u dnevnim novinama pri čemu bitno, pronicljivo i ponekad oštro komentira aktualne događaje i pojave. U svojim radovima često se dotiče rapidne degradacije ljudskih moralnih vrijednosti poentirajući tko se danas smatra uspješnim i je li riječ o konkretnim uspjesima poput obrazovnog, znanstvenog ili tehnološkog napretka ili je riječ o kvazi-zvijezdama bez pokrića. Nik Titanik za sebe kaže da je kroničar hrvatske gluposti, a u svojim karikaturama ne štedi nikoga, pa niti samog sebe. Tako često možemo pronaći karikature u kojima se Nik šali na vlastiti račun, primjerice, koliko mu je posao istovremeno neiscrpno vrelo ideja, ali i frustracija. U svijetu karikature autor često sâm mora postaviti granicu koju neće prijeći. Riječ je o svojevršnom obliku autocenzure i pitanju dokle je autor spreman ići. Iako su karikature Nika Titanika ponekad brutalne, vrlo oštre i direktne, one nikada ne zalaze u područje vulgarnosti. Kako je autor sâm jednom prilikom rekao: "naučio sam napraviti karikaturu da ne probode, ali da pikne".

Od samih početaka prisutan je Nikov istančan smisao za humor, no njegov likovni rukopis tijekom godina se radikalno promijenio. Političke portretne karikature cijelih figura Franje Tuđmana, Stipe Mesića, Zdravka Tomca i Nikice Valentića nastale sredinom 90-tih tonski su oblikovani crteži olovkom na papiru. Autor je vrlo realistično oblikovao lica glavnih aktera, no predimenzionirane glave smjestio je na nesrazmjerno umanjena tijela, dok je ključnu ulogu dao bizarnim detaljima koji prate pojedinu karikaturu. Iako su mimika i izrazi lica vrlo realistično izvedeni, pre naglašavanjem karakterističnih tjelesnih osobina, samih postura likova i nizom pomno osmišljenih pridodanih rekvizita, Nik je na duhovit način dao vlastiti komentar na ilustrirane osobe i njihove postupke. Iako je od 2000. godine na Internet Monitoru objavljavao radove u sklopu serijala karikatura "Nik Titanik's Mad Theatre 1", Nik je tek u Nedjeljnom Vjesniku počeo konkretnije razvijati svoj stil u karikaturi, a prijelomnim trenutkom u razvoju prepoznatljivog autorovog rukopisa smatra se karikatura "Predsjednik noću" kojom je Nik započeo novi serijal "Nik Titanik's Mad Theatre 2". Karikatura je objavljena 13. svibnja 2002. godine i prikazuje predsjednika Stjepana Mesića za vrijeme spavanja, dok su na noćnom ormariću odložene njegova lijeva i desna obrva. Sasvim slučajno i ubrzo nakon te karikature nastao je lik Štefice Jambrišćak. Dan nakon utakmice u kojoj je Hrvatska izgubila od Meksika na Svjetskom nogometnom prvenstvu u Japanu Nik je nacrtao karikaturu sa Šteficom koja predlaže suprugu da ju odvede u meksički restoran povodom njihove godišnjice braka. Kasnije je suprug dobio ime Joža, a pojavio se i sin Slavek. I dan danas je Štefica glavni protagonist Nikovih karikatura i jedini

glavni ženski lik u hrvatskoj karikaturi.

SVIJET KARIKATURE NIKA TITANIKA

Nik Titanik proučava društvene fenomene i smišlja njihovu interpretaciju. On nikada ne ismijava čovjeka, već kritizira postupke javnih osoba. Cilj Nikovih karikatura jest realizirati vizualno upečatljivu i sadržajno jasnu interpretaciju određene teme putem usklađenog odnosa prepoznatljivog likovnog izraza i teksta, odnosno forme i sadržaja. Rezultat je spoj relevantne poruke, smiješnih likova i još smješnijih imena u čijoj se simbolici mnogi od nas mogu prepoznati. Nik Titanik nikada ne igra na kartu populizma, već nastoji proučiti temu, relevantno ju obraditi i po mogućnosti spojiti nekoliko aktualnih tema u jednoj karikaturi. Iako je u početku koristio papir i olovku, koje je postupno zamijenio flomasterima, napretkom tehnologije otvorio se cijeli dijapazon dodatnih mogućnosti oblikovanja, pa tako Nik Titanik danas radi na tabletu u Photoshopu, te povremeno kombinira crtež i fotomontažu.

Crtež i tekst glavni su nosioci ideje. Neovisno o količini teksta, karikatura je ponekad sastavljena od dva ili više crteža kako bi se stupnjevanjem, kronološkim odmakom ili usporedbom poentirala namjera i obradila željena tema. U svom izričaju Nik često koristi parodiju, ironiju, hiperbolu, realizaciju metafora, korištenje poslovice, te analogiju s referencama iz poznatih filmova, a sve u cilju kako bi ponudio posve novi kut viđenja opće poznatog događaja, situacije ili osoba.

Djelovanje Nika Titanika obuhvaća portretnu i geg-karikaturu odnosno situacijsku karikaturu.⁵ Portretnoj karikaturi je primarno bio posvećen na počecima svojeg djelovanja, ali se i danas njome aktivno bavi, prvenstveno u kontekstu izrade karikatura po narudžbi. Kod portretne karikature naglasak je uvijek na psihološkoj studiji karaktera, dok Nik crtež obogaćuje nizom popratnih detalja i rekvizita, što je stilski odlika i njegovih geg-karikatura.

U području situacijske karikature Nik Titanik na dnevnoj bazi izrađuje dvije karikature: dnevno-političku i sportsku. Dnevno-politička karikatura je najprikladnija za izražavanje kritike društva, a često poprima i karakter satire. Karikaturu svakodnevnice Nik često ističe kao najdraže područje i unutar njega na svakodnevnoj bazi obrađuje sport, a često i univerzalne društvene teme kao što su muško-ženski

⁵ Frano Dulibić: Povijest karikature u Hrvatskoj do 1940. godine, Leykam international, Zagreb, 2009. , str.11

odnosi, seks, prijateljstvo, posao, obiteljski odnosi, a dotiče se i pitanja kulture, umjetnosti i ekologije.

Važno je istaknuti kako Nik Titanik svoje djelovanje ne percipira kao posao već način života. Karikatura s jedne strane za njega predstavlja kritički korektiv društva, no s druge strane osobnu terapiju i borbu protiv sustava u kojem živimo. Doživljeno i spoznato Nik procesuirao, obrađuje i pretače u karikaturu. Pregledom arhive koja broji oko 10.000 karikatura možemo pratiti aktualnosti i boljke našeg naroda koje se i nisu znatno promijenile u posljednjih dvadesetak godina.

HRVATSKA SVAKODNEVNICA KROZ OČI ŠTEFICE JAMBRIŠČAK

U kolorističnim crtežima Nika Titanika glavnu ulogu igra jedina ženska protagonistica hrvatske karikature – **Štefica Jambrišćak**. Pozamašnog volumena, osebnog karaktera, bujne kose i još bujnijeg dekoltea, Štefica savršeno interpretira probleme napaćenog hrvatskog naroda. S pregršt šminke i nakita, te često odjevena u poprilično oskudnu odjeću živih boja i uzoraka s obaveznom Hello Kitty špangicom u kosi, Štefica postaje nit vodilja u interakciji s političarima, estradnjacima i sportašima. Kao jedna feš ženska koja zna što hoće i koja vrlo cinično komentira svijet oko sebe, Štefica je zapravo lik kroz koji progovara narod. Nesposobni političari, društveni paraziti, sumnjivi bogataši, birokrati, uhljebi svih vrsta, špekulanti i neradnici, te nezaposlenost, poskupljenje, siromaštvo, rodna ideologija, iseljavanje, krkanluk, primitivizam, mito i korupcija – sve su to ključne boljke našeg društva koje Nik Titanik kroz svoje likove obrađuje u formi karikature. Štefici društvo često pravi i proćelavi muž **Joža**, te sveznajući sin **Slavek** s cvikama i aparatićem za zube. Kod oblikovanja poznatih osoba iz javnog života Nik stavlja naglasak na prepoznatljivu fizionomiju, posebice pri oblikovanju mimike lica, kose i odjeće, dok su imaginarni likovi više karikirani i dio su specifičnog individualiziranog likovnog rukopisa autora. Kod ženskih likova Nik posebnu pažnju posvećuje modnim kombinacijama, posebice raznovrsnim cvjetičastim uzorcima haljina, volanima na dubokim dekolteima, boji sjenila, ruža i laka na noktima, te modnim dodacima poput sunčanih naočala, nakita, torbica i cipela. Detaljima obiluju i muške odjevne kombinacije ukrašene kariranim ili cvjetičastim uzorcima košulja, kravata i leptir mašni. Karikature iz svakodnevnog života posjeduju i puno autobiografskih elemenata poput bogato ukrašenih interijera, inspiriranih Nikovim roditeljskim domom, u kojima dominiraju tapete i zavjese sa šarenim cvjetićima, svjetiljke sa sjenilima i heklani tabletići, dok gobleni i slike u zlatnim okvirima krase zidove. Prizori izvan obiteljskog doma posjeduju puno manje pozadinskih detalja. Prostor je često tek naznačen elementima koji definiraju je li riječ o urbanoj sredini, pejzažu ili javnoj ustanovi. Svoj svijet Nik Titanik opisuje kao "jedan bolestan,

bizaran, ali smiješan svijet čudaka, lijepo obdarenih starijih gospođa izbočene brade i zdepastih, debelih i ćelavih muškaraca" putem kojih autor projicira vlastitu budućnost.

U bogatom dijapazonu osebujnih ličnosti koje je tijekom godina Nik Titanik obradio u dnevno-političkim karikaturama ističu se Stjepan Mesić i Tomislav Karamarko kao vizualno najstimulativniji likovi za karikaturu, dok se s likom Ive Josipovića autor možda ponajviše borio kako bi ga zanimljivo uobličio. Stjepan Mesić je bez sumnje najprepoznatljiviji i najkarakterističniji lik koji je karikiran primarno kroz fizičke značajke poput naglašeno naboranog čela, prosijede brade i sad već slavni obrva. Kod vizualno manje inspirativnih likova Nik Titanik fizionomiju aktera prikazuje relativno realistično, dok u prvi plan dolaze popratni rekviziti i tekstualni komentari.

I dok se uz obitelj Jambrišćak politički i estradni akteri mijenjaju ovisno o njihovoj kandidaturi, smjeni ili zastupljenosti u medijima, postoji nekoliko stalnih likova kroz koje Nik Titanik obrađuje aktualne teme. Tu je nezaobilazni duo **Mučki provokatori** sastavljen od gitariste i pjevača sa šestinskim škrlakom, koji nam svako malo otpjeva neku popevku na Trgu bana Jelačića. Redovno se pojavljuje i psihijatar s osebujnim pacijentima u svojoj ordinaciji. Stalne gošće Nikovih karikatura su i pretjerano našminkane, oskudno odjevene prostitutke u mrežastim čarapama s halterima, osebujnim tetovažama, cigaretom u ustima i kondomom koji viri iz torbice, prikazane kako na svom uobičajenom ćošku zagrebačke Gajeve ulice komentiraju aktualnosti u društvu. Tu je i nekoliko tipičnih predstavnika krkanus vulgaris popularno zvanih "krkani", a lako ih prepoznamo po krupnoj fizionomiji, crnim majicama, ćelavim glavama katkad prošaranim ožiljcima od šavova, klempavim ušima, jakim vilicama i niskim čelima čija linija tek naznačuje gdje bi trebale biti smještene oči. Iako se neki likovi pojave tek jedanput ili dvaput, oni u potpunosti zabljesnu svojim ingenioznim imenima poput Drogiše Kokanovića, kurve Politike Uhrvatović, najveće nimfomanke u našim krajevima Jebomirke Šević, najneodlučnijeg čovjeka na svijetu Pepeka Gurchmirtla, čovjeka svih sistema Prknomira Uhljebovića ili spin doktora Zmulje Lažića. I ljetni tematski ciklus ima svoje likove kao što su kapetan Lujo Kapulica, dalmatinski galeb Duje Falinga i neokrunjeni kralj turističkog marketinga Šime Bukara. No, puni potencijal nadasve osebujnih imena pronaći ćemo u sportskoj karikaturi Nika Titanika.

U situacijskim karikaturama često je prisutan tekst smješten ispod crteža koji se u pravilu sastoji od jedne do dvije rečenice. Tek povremeno se javljaju karikature bez teksta, a njih odlikuje sažetost, jezgrovitost i maksimalna pročišćenost prikaza gdje pomoću nekoliko ključnih elemenata autor utjelovljuje duhoviti izraz. Specifične su i karikature u dva okvira, tj. dvije faze gdje autor povlači paralelu bez riječi,

poentira problem na bazi čistog apsurdna ili antiteze. Kod karikatura s poznatim ličnostima iz javnog života često je prisutan tekst s dijalektalnim govorom ili zvučni efekti koji prate reakciju osobe, a preuzeti su iz stripovske manire. Osim jasnih aluzija i parodija gdje autor, primjerice, originalni Trio fantastikus zamjenjuje našim vrlim političarima i ministrima, možda najvidljivija poveznica s njegovim velikim uzorom stripom Alan Ford jest stalna prisutnost zvučnih efekata u crtežima kao što su "čoh, čoh"; "trept, trept" (često prisutan kod hrvatske predsjednice); "trok trok"; "tok, tok, tok"; "fuf, frng, krc"; "tipk, tipk" itd.

Područje analogija iz filmskog i glazbenog svijeta, književnosti, reality showova, ali i povlačenje paralela s narodnim poslovicama predstavlja neiscrpno vrelo u Nikovom radu. Osebjuna mašta i sposobnost spajanja svakodnevnih situacija s aferama i komentarima iz političkog života rezultira uvijek svježim interpretacijama aktualnih problema. Velik broj karikatura obrađuje i opsesije modernog čovjeka – ovisnost o internetu, računalnim igrama i društvenim mrežama. Takvo okruženje iznjedrilo je i nova zanimanja poput duhovnih vođa, čudotvoraca, youtubera, influencera, a potonjem zanimanju je Nik dao posebnu pažnju nacrtavši hrvatsku influencericu vulgaris domesticus na vrhuncu svoje karijere.

SPORT – NEMILOSRDNI SVIJET TRENERA MIJE SADOMAZOĐUBRILOVIĆA

U svijetu sportske karikature van bilo koje konkurencije glavnu ulogu igra **Mijo Sadomazođubrilović** – trener koji ima visoke kriterije i brutalne metode treninga, ali zato odgaja šampione. Kao što u dnevno-političkoj karikaturi nema političara koji bi bio pošteđen Nikove oštrice, tako nema sporta kojeg se Nik nije dotakao u svojim svakodnevnim karikaturama: od nogometa, košarke, atletike, veslanja, hrvanja i tenisa, preko šaha, pa sve do sinkroniziranog plivanja. U temi sporta nešto su češće zastupljene karikature bez teksta. Nik spaja svoj svijet karikatura različitih tematskih područja tako što likove iz svakodnevnih karikatura, poput lika psihijatra i kanibalskog plemena čiji su članovi često u interakciji sa Šteficom, pretače i u sportsku karikaturu. Kao veliki ljubitelj nogometa Nik je posvećen problemima koji prate nogometni klub Dinamo, obnovu i gradnju zagrebačkog stadiona Maksimir dok je istovremeno nemilosrdan prema rasističkim i mrzilačkim ispadima huligana koji prate sportska događanja. Krkanluk nije zaobišao ni sport, pa se u karikaturama kao predstavnik krkana javlja trener **Krko Kapulica**. Uz trenera Miju Sadomazođubrilovića, glavni akter sportskih karikatura je i najbolji svjetski sportski fotograf **Cvijo Sadomazođubrilović** koji je uvijek prikazan na terenu u akciji. Nevjerojatna je imaginacija autora koja iz dana u dan iznjedrjuje nova duhovita imena od kojih ćemo nabrojati samo neke: seksualni terapeut dr. Stojko Tvrdić, golman Fukomir Jebanovski, najsebičniji nogometaš na svijetu Cvijomir Čučkovićkovski,

boksač Lujo Kukuljac, najveći šaljivdžija među atletičarima Đukica Kerefeković, šahovski prvak Vasilij Kenjovski, Gramarko Nacić i mnogi mnogi drugi.

HUMOR JE OZBILJAN POSAO

Komedija, humor, satira, ironija, karikatura... sve što u sebi sadrži duhovitost često je kroz povijest degradirano kao manje vrijedno. No, ponekad je puno teže osmisliti ingeniozno, lucidno i pronicljivo duhovito djelo, negoli tragediju ili dramu koja će kod ljudi izazvati tugu i empatiju. Navesti pojedinca da kroz humor percipira ozbiljnost situacije, društva, zemlje i svijeta u kojem živimo, te počne razmišljati i djelovati, velik je izazov koji ne može svatko svladati.

"Humor je ozbiljan posao" izjava je koju vežemo uz lik i djelo Nika Titanika. Karikatura je "najbistriji izraz čuvstva istine", ona je korektiv društva i ne štedi nikoga. Utoliko autor nosi veliku odgovornost baveći se dnevnopolitičkom karikaturom. Na pitanje "zašto politička karikatura?" odgovor Nika Titanika djelomično objašnjava i posebno osmišljenu karikaturu za naslovnicu kataloga ove retrospektivne izložbe: "Politika je toliko ušla u sve pore društva, u svakodnevno razmišljanje ljudi i nevjerojatno je koliko ona danas određuje naš život. Zašto se povijest ponavlja? Zato što su ljudi ovce. Koliko god te netko gazio, koliko god postoje brojke da je došlo do pada kvalitete života to neće ništa značiti jer su ovce na ovom prostoru zatrovane borbama za pašnjake koje su se vodile prije 60 godina. Ideologija još uvijek vlada biračima na ovim prostorima. Populizam je još uvijek na cijeni, glupost je na cijeni. Ne učimo na vlastitim greškama i zato dolazi do toga da na vlast dolaze oni koji su nas gazili. Povijest se kratkoročno i dugoročno ponavlja".

Država koja se urušava sama po sebi postaje paradoks, a političari svojim potezima karikaturistima pružaju neiscrpno vrelo inspiracije. I dok je takvo okruženje povoljno za karikaturiste, istovremeno je tragično za narod koji u takvoj državi mora živjeti.

ZAKLJUČAK

Nik Titanik u ulozi lucidnog kroničara aktualnog vremena britkim humorom ukazuje na neuralgične točke društva i države provocirajući reakciju, odnosno ne dopuštajući pojedincu da se uljuljka u izopačeno stanje današnjice akceptirajući ga kao normalno. Živim bojama, osebnim likovima i s

mnoštvo detalja, Nik Titanik karikaturama ilustrira, problematizira i propitkuje probleme u društvu, potičući promatrača na aktivno promišljanje prostora i vremena u kojem živi. Karikatura, unatoč postupnom nestajanju iz tiskanih medija, i dalje ostaje prijeko potrebno sredstvo kritike koje utječe na javno mišljenje i upozorava na aktualne probleme.

U duhu borbe za opstanak karikature u Hrvatskoj, vođena svijetlim primjerom Nika Titanika, tekst završavam citatom velikog hrvatskog književnika Antuna Gustava Matoša koji je u više navrata "branio" karikaturu pozicionirajući je na mjesto koje zaslužuje: "Kod nas je opasno karikirati, jer naši ljudi su jedini na svijetu, što ne priznaju sebi da su smiješni, ne dopuštajući ni da to drugi konstatuje... Karikatura je kao društvena kritika jedini znak više kulture, jedini vidljivi znak premoći pameti nad glupošću, artista nad okolinom. Sloboda karikature je sloboda duha, sloboda mišljenja, pobjeda duha nad glupom materijom...".⁶

"Kad nestane humora, nestat će civilizacije" rekla je američka humoristkinja Erma Bombeck. Stoga – smijmo se, propitujmo sebe i svijet oko sebe i cijenimo vidove umjetnosti koji čine isto.

Sonja Švec Španjol, mag.hist.art.

⁶ A.G. Matoš, Slikar Crnčić, u: Savremenik, 4, 1910., str. 284.

Radionica
Nikole Tesle

N. PL.Č.ČO 91.

E Nikola, Nikola, rekla sam ti ja:
Drž`se svijeće, pa te struja ubit`neće!

Prva nacrtna karikatura, 1991.

Prva objavljena karikatura
u studentskom časopisu "Puls", 1994.

Prvo pojavljivanje Štefice Jambriščak.

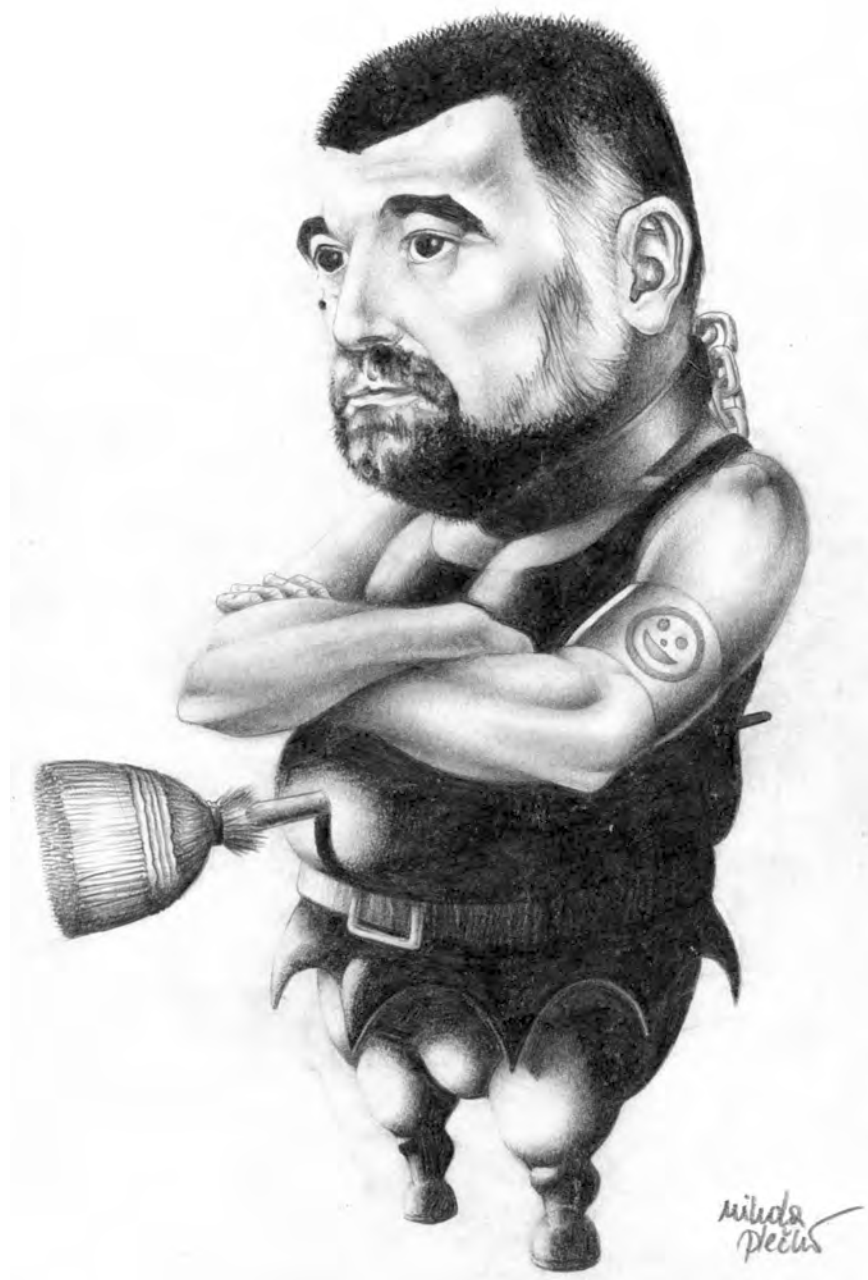
Karikatura objavljena 4. lipnja 2002. na Internet Monitoru (monitor.hr) nakon poraza hrvatske nogometne reprezentacije protiv Meksika na Svjetskom nogometnom prvenstvu u Japanu i Južnoj Koreji.

Prva objavljena karikatura u dnevnom listu "24sata", 2. ožujka 2005.

1992.

1992.

Prva nagrada na Festivalu karikature OROSLAVJE 2013.

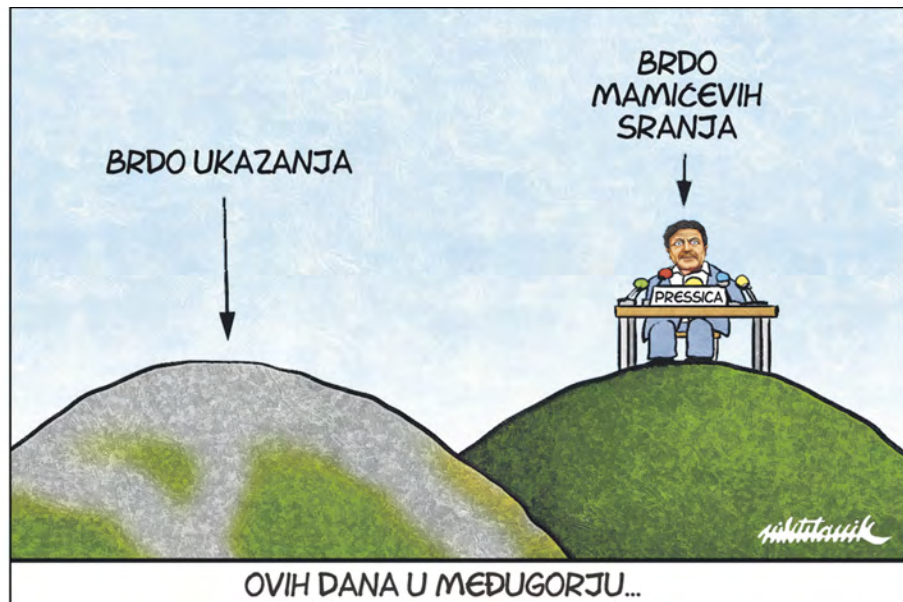

Posebno priznanje na Međunarodnom festivalu karikature ZAGREB 2011.

BIOGRAFIJA

Nikola Plečko, koji djeluje pod umjetničkim imenom Nik Titanik, rođen je u Zagrebu 3.5.1974. godine. Zaljubljen u crtanje od malih nogu, prvi strip crta i dovršava tijekom 1980. godine i intenzivno se bavi crtanjem stripova tijekom osnovnoškolskog (1981-1989.), srednjoškolskog (1989-1993. Poštanska i telekomunikacijska škola) i fakultetskog obrazovanja (1994-1998. Ekonomski fakultet, smjer Organizacija i Management).

Iako je prvu karikaturu nacrtao 1986. godine, tek krajem 1993. godine počinje se ozbiljnije baviti portretnom karikaturom i dobiva angažman u studentskom listu Puls gdje mu objavljuju prvi rad u karijeri početkom 1994. godine (radilo se o karikaturi Davora Gopca kao ilustracija uz intervju). Slijedi suradnja s tjednicima Danas, Panorama, NET itd. za koje, osim portretnih karikatura, crta i političke ilustracije. Krajem 1999. godine otkriva unutarnju strast za geg karikaturom, te postaje punopravnim članom Hrvatskog društva karikaturista i počinje redovno slati karikature na festivale karikatura širom Hrvatske i svijeta, te osvaja niz nagrada. Početkom 2000. godine počinje objavljivati u Večernjem listu i Slobodnoj Dalmaciji, te na stranicama jednog od najstarijih hrvatskih web portala Internet Monitor www.monitor.hr, pod pseudonimom Nik Titanik. Krajem godine postaje suradnikom u Hrvatskom Slovu gdje objavljuje portretne karikature političara. Početkom 2001. godine objavljuje 1. hrvatski internet animirani film "Šatro" na portalu Internet Monitor. U veljači 2001. pokreće službenu web stranicu Hrvatskog društva karikaturista (www.hdk.hr). Od 2001. do 2003. obnašao je funkciju tajnika Hrvatskog društva karikaturista. U istom razdoblju, karikature su mu redovno objavljivane u Nedjeljnom Vjesniku.

Od ožujka 2005. godine svakodnevno crta dvije karikature za dnevni list 24 sata i do danas ih je nacrtao i objavio oko 10.000. Sredinom 2005. godine preuzeo je funkciju glavnog urednika internog glasila Hrvatskog društva karikaturista Karika koju je obnašao dvije godine. Također, od početka 2007. godine obnaša funkciju predsjednika hrvatskog ogranka FECO-a (Europske federacije karikaturističkih organizacija) i redovni je član Izvršnog odbora HDK-a.

U veljači 2008. godine primljen je u članstvo ULUPUH-a, a u travnju 2014. godine u Hrvatsko novinarsko društvo. Početkom 2017. dobiva stalni angažman na ilustriranju naslovnica za časopis RRiF (Računovodstvo Revizija i Financije).

Također, od svibnja 2006. do danas, uspješno vodi vlastitu firmu Nik Titanik Studio u okviru koje, osim crtanja karikatura i ilustracija radi i poslove vezane uz grafički dizajn.

S obitelji živi između Zagreba i Samobora.

NAGRADE

- 1. nagrada "Zlatna kost" - Međunarodni festival karikatura, Blato (Hrvatska), 2000.
- Posebno priznanje - Međunarodni natječaj, Goethe Institut (Njemačka), 2001.
- 2. nagrada - Međunarodni festival, Varaždin (Hrvatska), 2001.
- 2. nagrada - Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2003.
- Posebno priznanje - Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2011.
- 1. nagrada - Prvi salon karikature, Oroslavje, 2013.
- 1. nagrada - Prva zagrebačka smotra političke karikature, 2014.

SKUPNE IZLOŽBE:

- Prvi salon karikature, Oroslavje, 2013. - prva nagrada
- Prvi zagrebački salon političke karikature, 2014. - prva nagrada
- Prva međunarodna izložba karikatura, Sisak MIKS, 2015. - bio član Ocjenjivačkog suda

Izložbe u organizaciji Hrvatskog društva karikaturista:

- žirirane:

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2002.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2003. - osvojio srebrnu medalju

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2004.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2005.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2006.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2007. - bio član Ocjenjivačkog suda

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2008.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2009.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2010.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2011. - osvojio posebno priznanje

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2012. - bio član Ocjenjivačkog suda

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2013.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2014.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2015.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2016.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2017.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2018.

Međunarodna izložba karikature, Zagreb, 2019.

- nežirirane:

Godišnja izložba članova HDK 2000.

Godišnja izložba članova HDK 2001.

Godišnja izložba članova HDK 2002.

Godišnja izložba članova HDK 2003.

Godišnja izložba članova HDK 2004.

Godišnja izložba članova HDK 2005.

Godišnja izložba članova HDK 2006.

Godišnja izložba članova HDK 2007.

Godišnja izložba članova HDK 2008.

Godišnja izložba članova HDK 2009.

Godišnja izložba članova HDK 2010.

Godišnja izložba članova HDK 2011.

Godišnja izložba članova HDK 2012.

Godišnja izložba članova HDK 2013.

Godišnja izložba članova HDK 2014.

Godišnja izložba članova HDK 2015.

Godišnja izložba članova HDK 2016.

Godišnja izložba članova HDK 2017.

Godišnja izložba članova HDK 2018.

Izložba članova HDK u Drøbaku, Norveška 2011.

Izložba članova HDK u Saint-Just-Le-Martelu, Francuska 2012.

Izložba članova HDK u Istanbulu, Turska 2013.

Izložba članova HDK u Beču, Austrija 2014.

Izložba članova HDK u Kruishoutemu, Belgija 2015.

Izložba članova HDK u Mostaru, BiH 2016.

Izložba članova HDK u Vukovaru 2017.

Izložba karikature "Grad Zagreb" 2001.

SAMOSTALNE IZLOŽBE:

Galerija "Vladimir Filakovac", Zagreb, 2009.

Caffe bar "Retro", Zagreb, siječanj, 2010.

Caffe bar "Retro", Zagreb, prosinac, 2010.

Izložba karikatura u Arheološkom muzeju u Osijeku, 2011.

Galerija "ZILIK", Karlovac, 2017.

ORGANIZATOR IZLOŽBE

Nik Titanik
Muzej Mimara

NAKLADNIK KATALOGA

Muzej Mimara
Nik Titanik Studio d.o.o.

ZA NAKLADNIKA

Lada Ratković Bukovčan
Nik Titanik

KUSTOSICA IZLOŽBE

Sonja Švec Španjol

LIKOVNI POSTAV IZLOŽBE

Sonja Švec Španjol i Nik Titanik

TEHNIČKI POSTAV IZLOŽBE

Tehnička služba Muzeja Mimara

PREDGOVOR

Sonja Švec Španjol

GRAFIČKO OBLIKOVANJE KATALOGA

Nik Titanik Studio d.o.o.

FOTOGRAFIJA

Božidar Babić - poslovniportreti.com

MARKETING

Siniša Pušonjić
Nikša Vodanović

ODNOSI S JAVNOŠĆU

Ana Hoić

TISAK

Kerschoffset

NAKLADA

250 primjeraka

Izložba je ostvarena sredstvima
Ministarstva kulture Republike Hrvatske,
Grada Zagreba, sponzora i Muzeja Mimara.

MUZEJ
MIMARA

SF Digital
Systema frontis d.o.o.

Jutarnji LIST